

Makroekonomie

9. přednáška

14. dubna 2015

Obsah přednášky

1. Pracovní trh

- odvození nabídky práce a poptávky po práci
- rovnováha na trhu práce

2. Nezaměstnanost

- měření a typologie

3. Phillipsova křivka

4. Úvod do hospodářské politiky

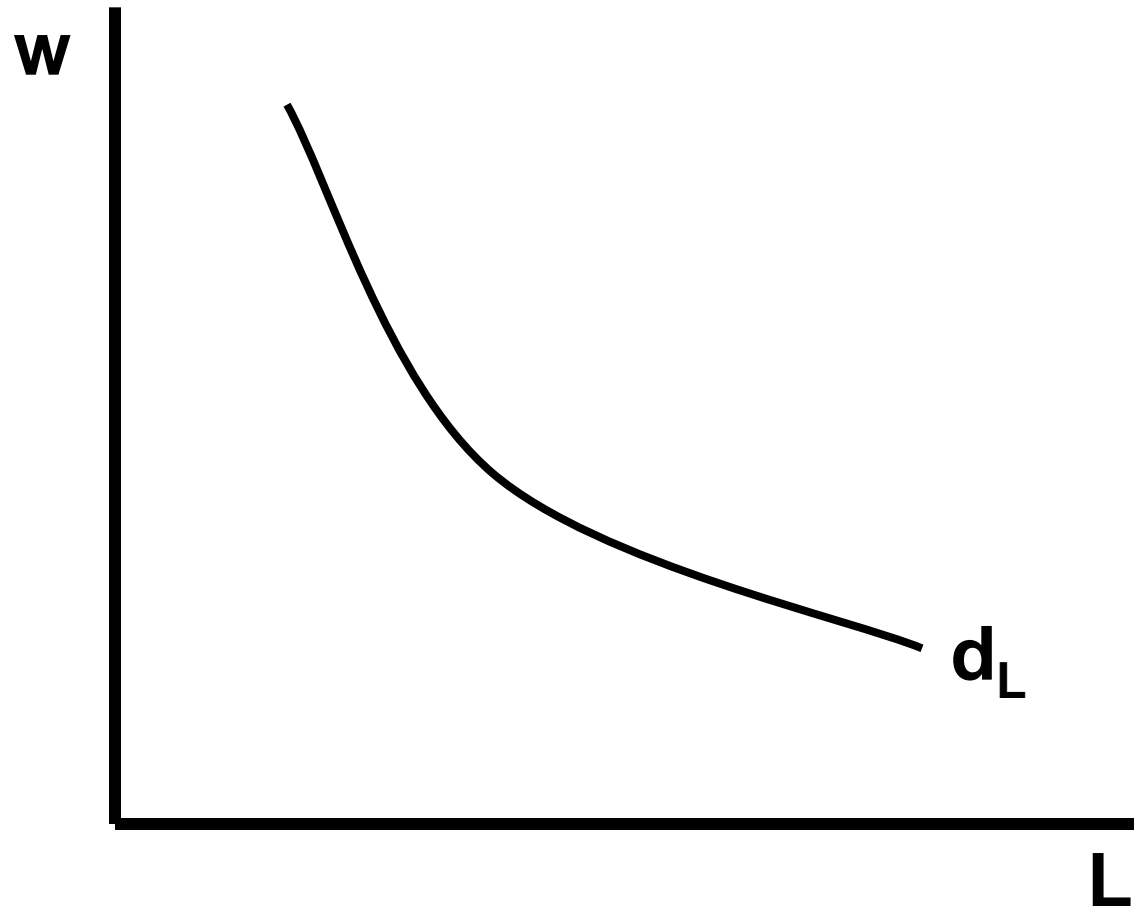
1. Pracovní trh – trh práce

- Práce = výrobní faktor
    vyznačuje se specifiky
- Nabídku práce tvoří domácnosti.
- Poptávku po práci tvoří firmy.

Odvození poptávky po práci

- Poptávku po práci lze chápat jako poptávku odvozenou.
- D_L je dána (jako u všech VF) mezním produktem, resp. příjmem z MP (MRP_L)
- Svoji roli sehrávají též množství a ceny ostatních výrobních faktorů.

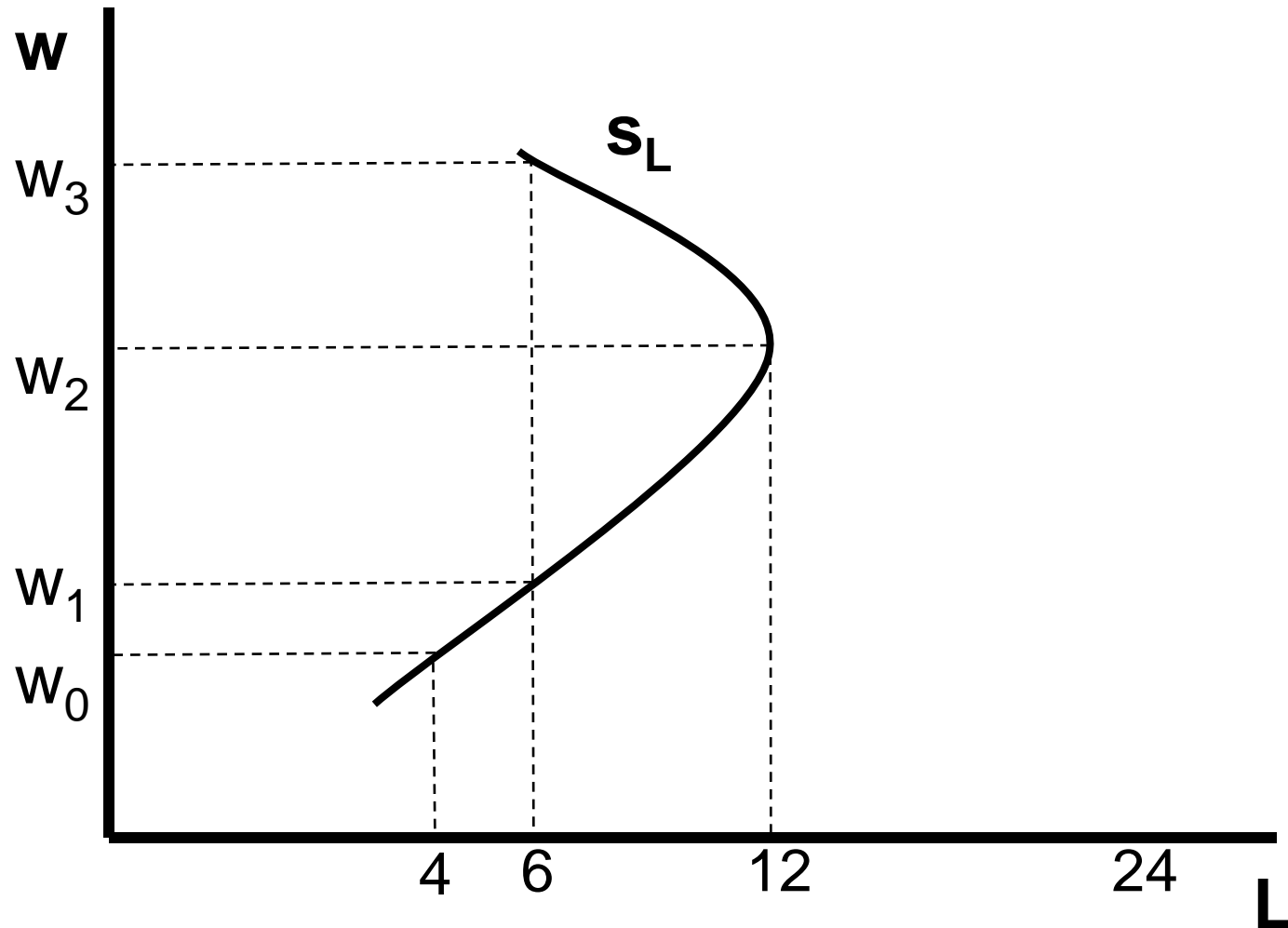
Poptávka po práci (individuální)

Odvození nabídky práce

- Majitelem výrobního faktoru práce, tzn. nositelem pracovní síly je člověk (jedinec, domácnost).
- Domácnost volí mezi volným časem a časem věnovaným práci, který přináší důchod a tím umožňuje spotřebu.
- Nabídka práce je závislá na reálné mzdě.

Individuální nabídka práce

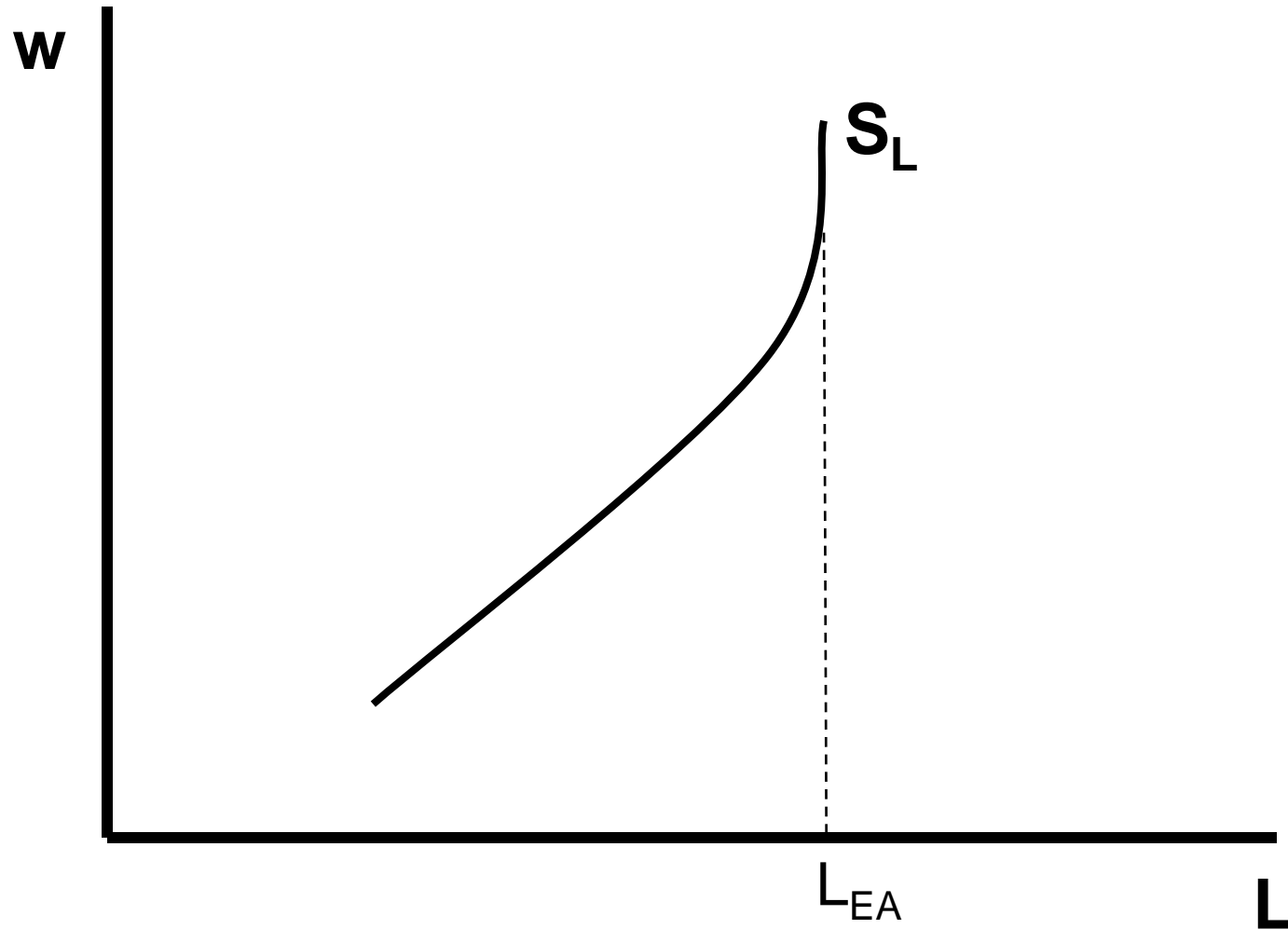

Individuální nabídka práce

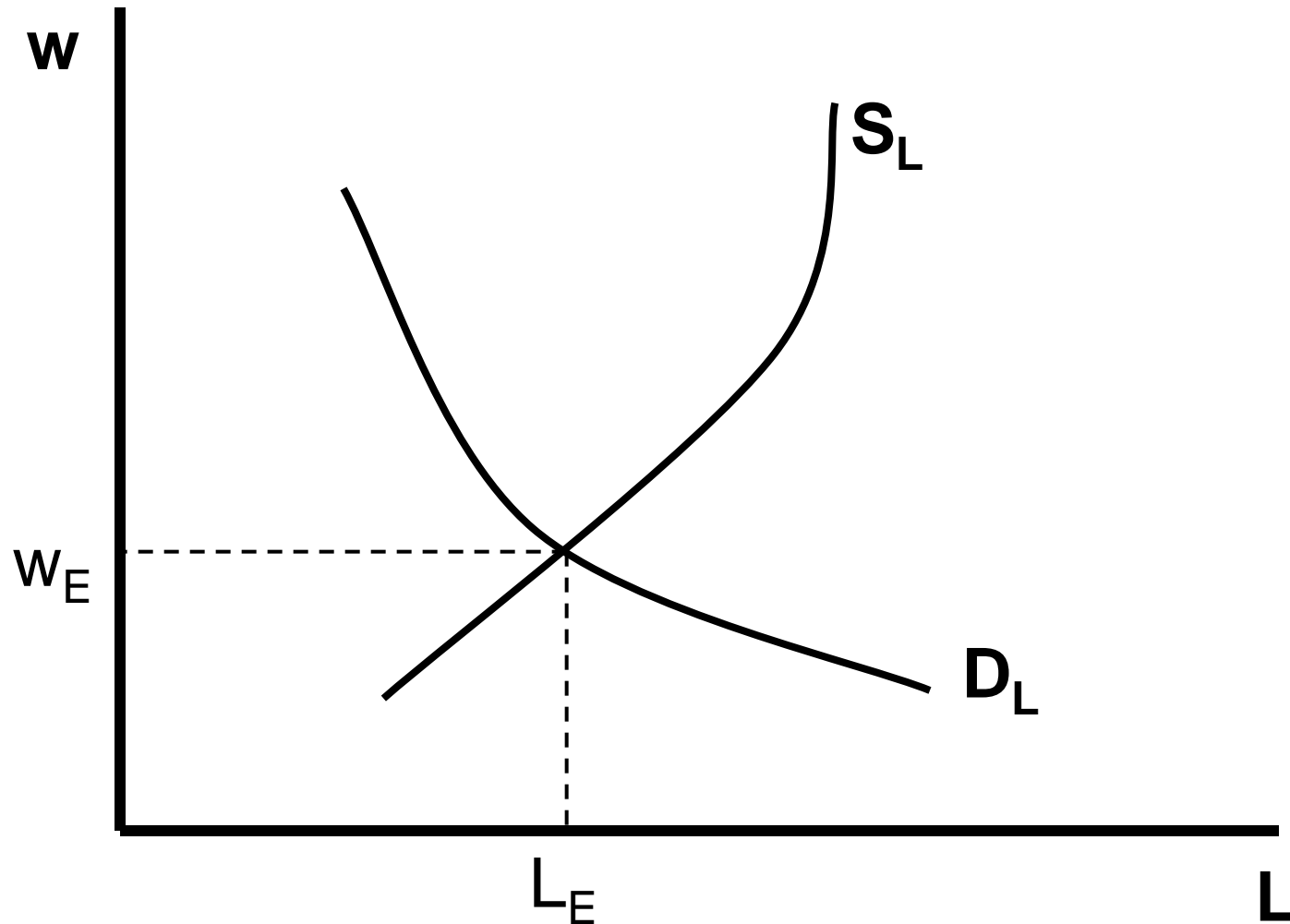
- Substituční efekt (SE) – se zvyšující se mzdou se zvyšuje nabízené množství práce.
- Důchodový efekt (IE) – se zvyšující se mzdou množství nabízené práce klesá.
- Do úrovně mzdy w_2 převládá substituční, poté převládá důchodový efekt.

Tržní nabídka práce

Rovnováha na pracovním trhu

3. Nezaměstnanost

- Pomocí míry nezaměstnanosti je možné popsat stav a vývoj na trhu práce.
- Pojmy: zaměstnaný
nezaměstnaný
ekonomicky aktivní obyvatelstvo

Měření nezaměstnanosti

- Nezaměstnanost se nejčastěji měří pomocí míry nezaměstnanosti:

$$u = \frac{U}{L} \times 100 \quad L = U + E$$

L...počet ekonomicky aktivních v ekonomice

U...počet nezaměstnaných

E...počet zaměstnaných

Míry nezaměstnanosti

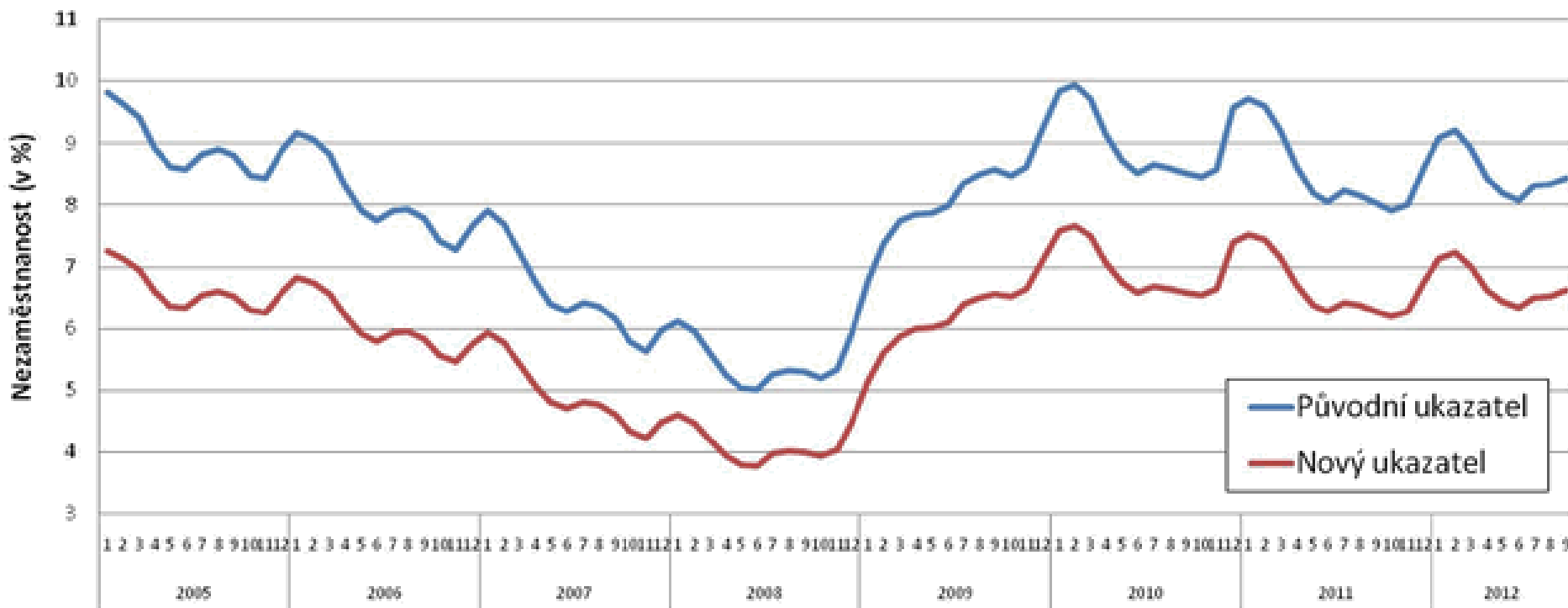
- Rozlišujeme zejména registrovanou a obecnou míru nezaměstnanosti. Existuje však řada specifických měř nezaměstnanosti.
- U registrované míry je za nezaměstnaného považován ten, kdo nemá práci a zároveň:
  - ji aktivně hledá;
  - je schopen do práce okamžitě nastoupit.

Tab. 1: Vybrané ukazatele v roce 2014 v ČR

Ukazatel (%)	1. Q	2. Q	3. Q	4. Q
Míra zaměstnanosti	55,1	55,6	55,9	56,2
Obecná míra nezam.	6,8	6,0	5,9	5,7
Míra ekonomické aktivity	59,1	59,1	59,4	59,6
Podíl nezaměst.osob	k 31. 3.	7,2%		

Zdroj: ČSÚ

Obr. 1: Původní míra registrované nezaměstnanosti
ve srovnání s novým ukazatelem -
podílem nezaměstnaných 15-64 let, ČR

Zdroj: ČSÚ

Typologie nezaměstnanosti

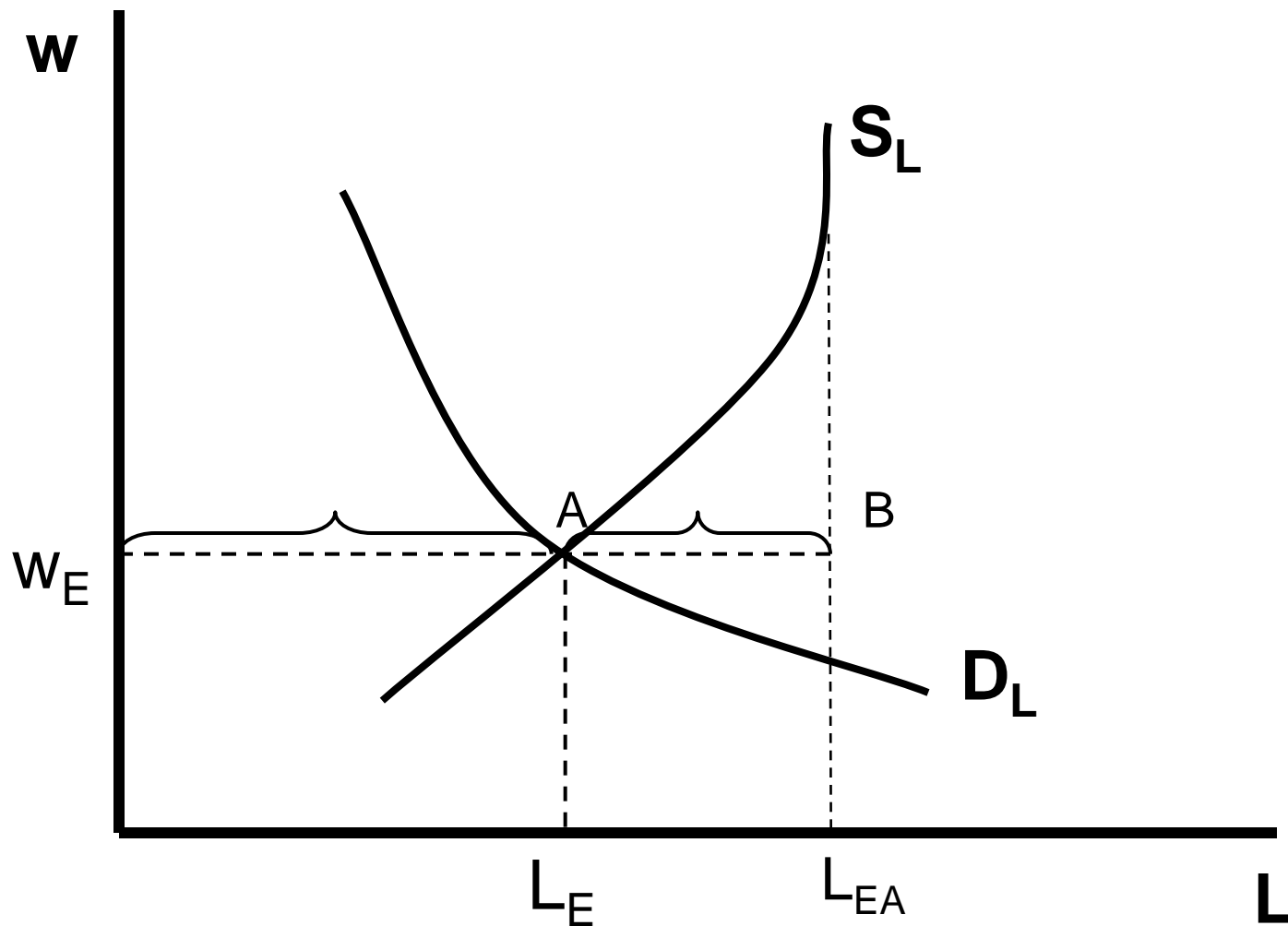
- Dle příčiny vzniku
  - frikční
  - strukturální,
  - cyklická.
(sezónní)
- Dle délky (dlouhodobá, krátkodobá).
- Dobrovolná a nedobrovolná.

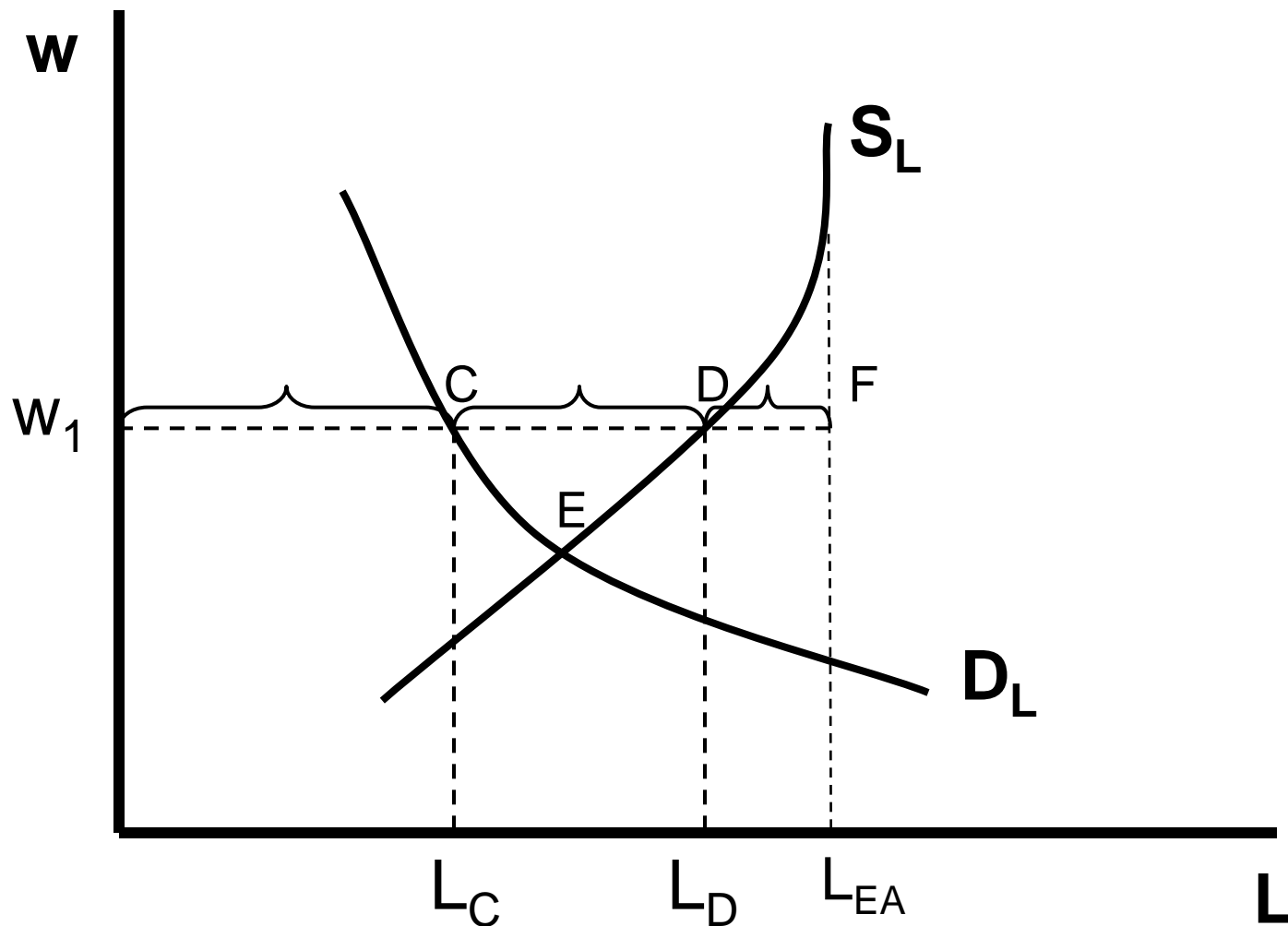
Přirozená míra nezaměstnanosti

- Odpovídá plnému využití zdrojů.
- Je dosahována, pokud je na trhu pouze dobrovolná nezaměstnanost.
- Obsahuje frikční a strukturální složku.
- NAIRU – Non Accelerating Inflation Rate of Unemployment
- POZOR přirozená m. nezam. není nulová!

Dobrovolná nezaměstnanost

Nedobrovolná nezaměstnanost

4. Hospodářská politika - úvod

- Definice:

„Hospodářská politika je souhrn cílů, nástrojů, rozhodovacích procesů a konkrétních opatření státu.“

- Proč se oblastí hospodářské politiky zabýváme?

- role státu (podmínky, ekonomický subjekt);
- dopady opatření na ekonomiku.

Důvody pro státní intervenci

- tržní selhání (mikro);
- oscilace výkonu ekonomiky (makro);
- tendence vývoje – růst (makro);
- sociální tvrdosti.

Zadání pro HP

- (30 – 40. léta 20. století)
- Rozpracovat novou makroekonomii – vysvětlení reálných procesů v ekonomice (s rostoucím vlivem státu).
- Teze: trhy nejsou v daných podm. schopny zabezpečit ROVNOVÁHU a STABILITU systému
- Důsledek – odklon od liberálních tradic pojetí role státu

Požadavky na stát

- Vláda má pomocí intervencí do ekonomiky dosáhnout:
- Efektivnosti systému
- Stability systému a
- Spravedlnosti v rozdělovacích procesech

Nositelé HP

V základním rozlišení jsou nositeli HP:

- Vláda – parlament a centrální banka
- Další instituce státu (ministerstva, úřady)
- Zájmové organizace (politické strany)
- Mezinárodní organizace (MMF, WTO, WB)

Nástroje HP

- Nástroje odpovídají možnostem a mezím hospodářské politiky.
- Každý nositel HP má k dispozici určité nástroje.
- Mají formu zákonů, nařízení, doporučení aj.

Cíle HP

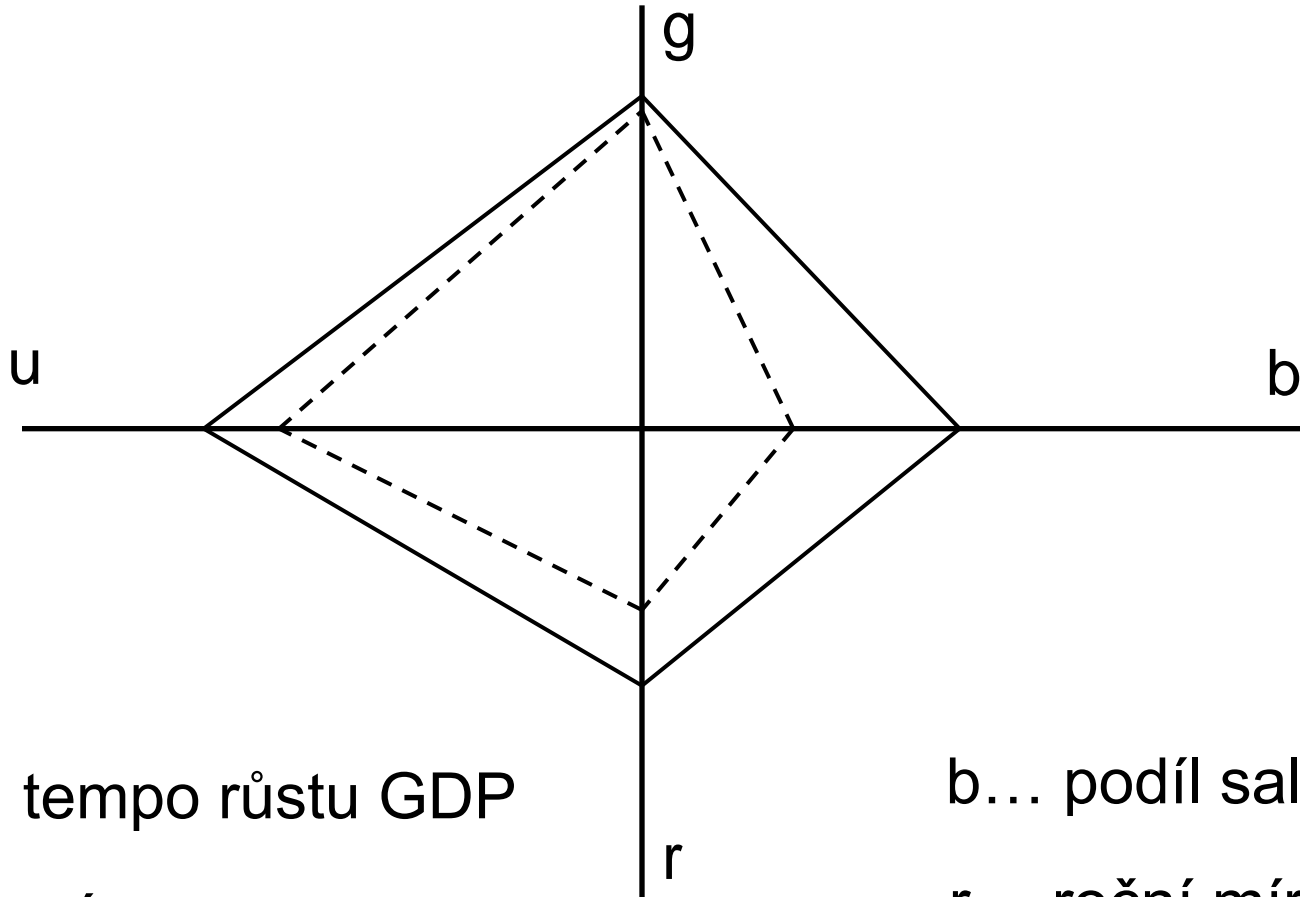
Rozlišujeme dvě základní oblasti:

- a) Stabilizace hospodářství – **stabilizační HP**;
- b) Ekonomický růst – **prorůstová HP**.

Hlavní cíle:

- **Plná zaměstnanost;**
- **Cenová stabilita;**
- Vnější stabilita;
- Hospodářský růst.

Magický 4-úhelník

g... tempo růstu GDP

u... míra nezam.

b... podíl salda BÚ PB

r... roční míra inflace

Přehodnocení cílů v 70. letech

- Cenová stabilita
- Zaměstnanost (hospodářský růst)
- Dílčí typy makroekonomických politik:
  - fiskální
  - monetární
  - důchodová
  - vnější obchodní a měnová

Základní typy HP (1)

- Keynesovský typ hospodářské politiky
  - Neokeynsovský

Orientovaný na celkové výdaje a zaměstnanost.

- Konzervativní (monetaristický) typ HP

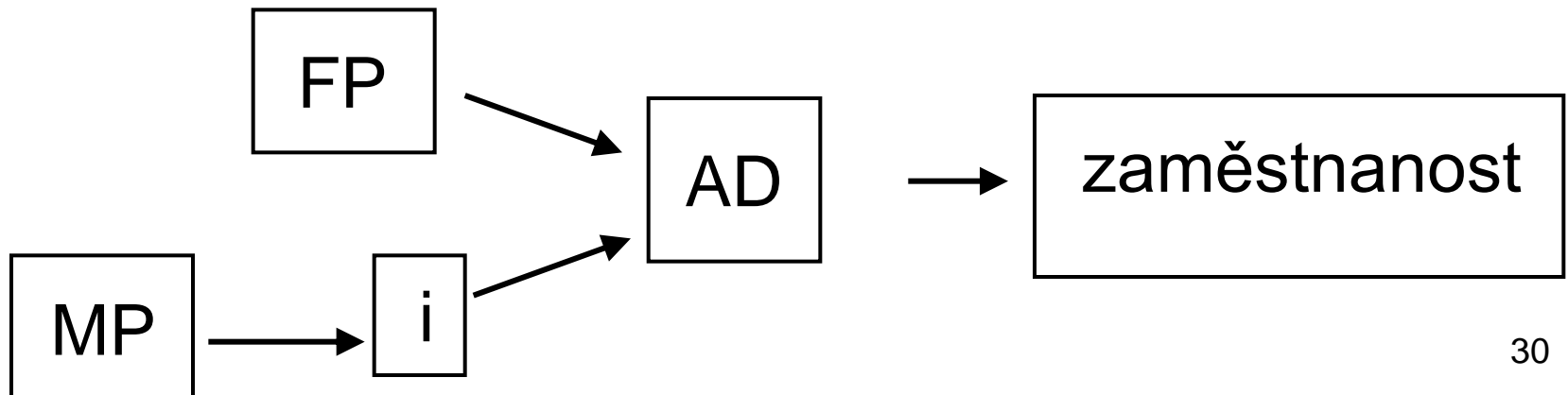
Orientovaný na vytváření podmínek a cenovou stabilitu.

Základní typy HP (2)

Keynesovský

neokeynesovský

Základní typy HP (3)

Monetaristický

